

Motion till riksdagen

1988/89:So521

av Hans Göran Franck m.fl.

Den rättspsykiatriska verksamheten

I lagen om rättspsykiatrisk undersökning anges att sådan undersökning skall utföras med största möjliga skyndsamhet. Skriftliga utlåtanden skall avges till domstol inom sex veckor. Många exempel finns på de oeffterättliga förhållandena då det gäller handläggningen och den långa tidsutdräkten av undersökningarna. En hel del av klientelet får vänta lång tid i häkte på att överföras till rättspsykiatrisk klinik, vilket innebär ett svårt lidande.

Det är mycket betänkligt att de långvariga förhandlingarna mellan staten och landstingen avbrutits utan att något resultat uppnåtts. Ett eventuellt avtal förändrar dock ingenting i statens ansvar för att lagar och förordningar tillämpas och uppfylls. En lösning måste presenteras utan vidare dröjsmål.

Vi vill erinra om att socialutskottet har gjort ett tillkännagivande om resurser för rättspsykiatriska undersökningar och om huvudmannaskapet för verksamheten.

Utskottet riktade mycket stark kritik mot de långvariga missförhållandena. Det uttalades att allvarliga ansträngningar måste göras för att undanröja dessa. Trots upprepade utfästelser har inga effektiva åtgärder vidtagits.

Enligt lag skall undersökning utföras med största möjliga skyndsamhet. Enligt tillämpningskungörelsen till lagen får anstånd meddelas bara om det är nödvändigt på grund av undersökningens särskilda beskaffenhet eller på grund av arbetsbelastningen vid kliniken. I det senare fallet får anstånd medges endast om undersökningen inte lämpligen kan flyttas till annan klinik eller utföras av utomstående läkare. Detta kan som regel ske om ansträngningar görs.

I stället för att den rättspsykiatriska verksamhetens resurser förstärkts har under sommaren 1988 ytterligare en undersökningsavdelning stängts.

De långa väntetiderna strider, som JO fastslagit, mot gällande lagstiftning. JO har också hänvisat till den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna, som Sverige anslutit sig till. Sverige är förpliktigt att iakttä konventionen, enligt vilkens artikel 5 punkt 3, den som är berövad sin frihet skall vara berättigad till rättegång inom skäligen tid. Den skäligen tiden har överskridits i många fall. De rådande förhållandena är inte acceptabla.

För att lösa en del av de akuta svårigheterna är det mest angeläget att det anslås medel till extra undersökningsläkare.

Vid statens rättspsykiatriska klinik i Stockholm uppgår kön till ett 20-tal personer. Här finns minst fyra överläkare som anmält sig villiga att utföra rättspsykiatriska undersökningar. Dessa överläkare, varav en är vetenskap-

ligt råd i rättspsykiatri, erhåller inga undersökningsfall. Skälet anges vara att det saknas pengar, vidare är själva undersökningsmaskineriet så tungt, att man inte kan komma ifrån ett numera obligatoriskt s.k. teamarbete, vilket föreslogs av en av de många utredningsmän som socialstyrelsen tillsatt för att se över den rättspsykiatriska verksamheten.

Enligt uppgift har socialstyrelsen inte vid något tillfälle själv tagit ansvar för denna verksamhet utan i stället gång på gång tillsatt konsulter, oftast för mycket dyra pengar. Dessa konsulter har självfallet inte haft något ansvar för verksamheten. I stället har de starkt oroat alla personalgrupper, utan att några resultat uppnåtts.

Hemställan

med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär skyndsamt förslag om den rättspsykiatriska verksamheten,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anges om behovet av extra undersökningsläkare.

Stockholm den 25 januari 1989

Hans Göran Franck (s)

Anita Johansson (s)

Bengt-Ola Rytter (s)

Ulla-Britt Åbark (s)

Mot. 1988/89
So521